

Oy Alholmens Kraft Ab
PL 250

68601 PIETARSAARI

Viite
Hänvisning

Asia
Ärende

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO
Oy Alholmens Kraft Ab, turvetuotanto Lump pionnevan,
Päivänenvan ja Ison Vehkanevan alueella Kruunupyssä,
Kaustisella ja Vetelissä, arviointiselostus

HANKE JA VAIHTOEHDOT

Johdanto

Oy Alholmens Kraft Ab on hankkeesta vastaavana toimittanut yhteysviranomaisena toimivalle Länsi-Suomen ympäristökeskukselle yhtiön laatiman ympäristövaikutusten arviointiselostuksen. Siinä on selvitetty Oy Alholmens Kraft Ab:n Lump pionnevalle, Päivänevalle ja Isolle Vehkanevalle suunnitteleman turvetuotannon ympäristövaikutukset.

Länsi-Suomen ympäristökeskus on ilmoittanut arviointiselostuksesta virallisella kuulutuksella 8.12.2000-8.1.2001 välisenä aikana. Samaan aikaan yhteysviranomaisen on pyytänyt lausunnon asianomaisilta viranomaisilta ja hankkeen sijoituspaikkojen kunnilta Kaustiselta, Kruunupyyltä ja Veteliltä.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVA-laki 468/1994) 12 §:n mukaan yhteysviranomaisen on annettava lausuntonsa arviointiselostuksesta ja sen riittävydestä. Lausunnossa on esitettävä yhteenveto muista lausunnoista ja mielipiteistä. Arviointimenettely päättyy, kun yhteysviranomaisen toimittaa lausuntonsa sekä muut lausunnot ja mielipiteet hankkeesta vastaavalle.

Ympäristövaikutusten arvioinnista annetun asetuksen (YVA-asetus 268/1999) 12 §:ssä on esitetty arviointiselostuksen sisällölle asetetut vaatimukset. Tässä lausunnossa esitetään yhteysviranomaisena toimivan Länsi-Suomen ympäristökeskuksen näkemys laaditusta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta YVA-asetuksessa yksilöityjen vaatimusten suhteen.

Hankkeesta vastaava

Oy Alholmens Kraft Ab
PL 250, 68601 PIETARSAARI
Yhteyshenkilö: Stig Nickull

Tiedot hankkeesta

Oy Alholmens Kraft Ab on rakentamassa Pietarsaareen mm. turvetta polttoaineenaan käyttävää 580 MW:n tehoista voimalaitosta, jonka kaupallinen toiminta alkaa syksyllä 2001. Sähköä, teollisuushöyryä ja kaukolämpöä tuottava voimalaitos sijoittuu Alholman teollisuusalueelle UPM-Kymmenen tehdas- ja varastorakennusten välittömään läheisyyteen. Monipolttoainekattilan pääpolttoaineita ovat kuori, puu ja turve. Turvetta, joka tuodaan lähialueilta ja varastoidaan tuotantoalueilla, käytetään noin 55 % polttoaineista ja kuorta sekä puuta noin 45 %.

Voimalaitoksessa tarvittava polttoturve on tarkoituksenmukaisinta hankkia läheltä Pietarsaarta Keski-Pohjanmaan alueelta. Tällöin kuljetuskustannukset muodostuvat mahdollisimman pieniksi. Vaikka suurin osa tarvittavasta turpeesta joudutaan ostamaan alan yrittäjiltä, osa pyritään tuottamaan myös itse.

Oy Alholmens Kraft Ab:n oman turvetuotannon tavoitteeksi on asetettu noin 1 000 hehtaarin tuotantopinta-alalta saatava 140 000 - 160 000 tonnia jyrsturvetta. Tämä vastaa energiaksi muutettuna 400 000 - 450 000 MWh vuodessa. Vuositasolla turvetta arvioidaan käytettävän voimalaitoksella keskimäärin 960 000 tonnia. Siten oma tuotanto kattaa noin 15 % kokonaisturpeesta.

Turvetuotantoon soveltuvia soita otetaan käyttöön vaiheittain. Ensimmäisillä alueilla kuntoonpanotyöt on tarkoitus käynnistää mahdollisimman nopeasti. Tavoitteena on saada toiminnan harjoittamiseen vaadittavat ympäristöluvut siten, että ensimmäisten soiden kunnostus voidaan aloittaa talvella 2000 - 2001. Tällöin varsinainen turpeen tuotanto voidaan aloittaa vuosina 2002 -2004. Tuotantovaiheen arvioidaan kestävän 25-30 vuotta kohteesta riippuen.

Kaikkien kolmen alueen tuotantosuunnitelmat vesienkäsittelysuunnitelmineen ja tarvittavat rakennepiirustukset valmistuivat kesän 2000 aikana.

Alholmens Kraft on hankkinut Kaustisen, Kruunupyyn ja Vetelin kuntien alueilta omistukseensa suoalueita, joilla on tarkoitus aloittaa polttoturpeen tuotanto. Tuotantosuunnitelmat on laadittu kolmelle erilliselle suokokonaisuudelle. Tarkasteltavat suoalueet sijaitsevat Perhonjoen vesistöalueella, tarkemmin Ullavanjoen ja Köyhäjoen osavalmu-alueilla.

Päivänevan alueelle suunniteltu tuotantopinta-ala on 252 hehtaaria (ha), Lumppionnevan alueella 304 ha ja Iso Vehkannevan alueella 324 ha. Kuivatus- ja valumavesien puhdistusmenetelminä käytetään sarkaojarakenteita, kokoojajien padotusrakenteita, laskeutusaltaita ja pintavalutuskenttiä.

Turpeen tuotantomenetelmänä käytetään pääosin jyrsinturvemenetelmää. Kokoaminen aumoihin tehdään kentän pinta-alasta ja sijainnista riippuen imuvaunu-, mekaaninen kokoojavaunu- tai hakumenetelmällä. Aumoihin varastoitu turve kuljetetaan voimalaitokselle lähinnä talviaikaan.

Turvetuotannossa soiden arvioidaan olevan 25-30 vuotta. Tämän jälkeen alueet voidaan esim. metsittää, ottaa muulla tavoin hyötykäyttöön tai soistaa uudelleen.

Arvioidut hankkeen vaihtoehdot

Arviointiohjelmasta antamassaan lausunnossa yhteysviranomaisen edellytti, että arviointiselostuksessa kuvataan Oy Alholmens Kraft Ab:n turvetuotannon ympäristövaikutukset selkeästi kuvatuista vaihtoehtoisista ratkaisuista. Näiden muodostamisessa tulee toisena peruslinjana olla vaihtoehdot

1. kaikki tuotantokelpoiset alueet otetaan käyttöön
2. tuotantokäyttöön otetaan vain ojitetut ja luonnontilansa ja luonnonarvonsa menettäneet alueet ojittamattomien ja luonnonarvonsa säilyttäneiden alueiden jäädessä tulevaisuudessakin turvetuotannon ulkopuolelle

Kohdan 2. sisältöä on selvennetty yhteysviranomaisen ja arviointiselostusta laativan yrityksen edustajien välisessä puhelinkeskustelussa.

Toinen vaihtoehtojen muodostamistie arviointiohjelmasta yhteysviranomaisen antaman lausunnon mukaan on perustaa arvioitavat vaihtoehdot turvetuotantoalueelta tulevien vesien erilaiseen käsittelyyn.

Yhteysviranomaisen edellytti, että tällä perusteella arviointi jakaantuu ainakin seuraaviin vaihtoehtoisiin tarkasteluihin.

1. Ns. vesienkäsittelyn perustaso
2. Vedet käsitellään pintavalutuksella
3. Vedet käsitellään käyttäen kemiallista saostusta

Arvioinnissa on mukana myös vaihtoehto, jossa hanketta ei lainkaan toteutettaisi.

LAUSUNNOT

Keski-Pohjanmaan liitto

Lausunnossa todetaan kolmen erillisen suoalueen käsittelyn samassa arviointiselostuksessa vaikeuttavan yksittäisen hankkeen arviointia. Selvempää olisikin ollut koota hankkeet erillisiin selostuksiin ja laatia lisäksi lyhyt yhteenveto kokonaisvaikutuksista.

Selostuksessa ei käsitellä ollenkaan vaihtoehtoa 2 eli jo ojitetujen alueiden arviointia, vaan se sivuutetaan huomautuksella, ettei se ole hankkeesta vastaavan kannalta realistinen. Tämä ei liiton näkemyksen mukaan ole riittävä peruste jättää vaihtoehto käsittelemättä, vaan se olisi ollut keskeinen mahdollisuus saada vertailutietoa eriasteisista vaikutuksista. Mikäli vaihtoehto johtaisi hankkeen perusteiden oleelliseen heikkenemiseen olisi se vastaavasti voitu kuvata asetuksen 3 luvun mukaan selvityksessä hankkeen toteuttamiskelpoisuudesta. Samoin 0-vaihtoehto on sivuutettu hyvin kevyesti.

Keski-Pohjanmaan liitto toteaa, ettei hanke ole ristiriidassa vahvistetun seutukaavan kanssa, mutta maakuntakaavoituksen kanssa oleviin ristiriitaisuuksiin on liian varhaista ottaa kantaa.

Maankäytöstä todetaan, että se on arviointiselostuksessa esitetty toteamalla nykyinen tilanne ja ettei tuotannolla ole oleellisia vaikutuksia. Liitto pitää esitystapaa hyvin yleispiirteisenä eikä sen perusteella voi ottaa kantaa varsinaisiin vaikutuksiin. Esimerkkinä liikennesuoritteiden kasvu aiheuttanee konkreettisempia vaikutuksia keskeisten kylien varsilla. Erityisen araksi paikaksi todetaan Lumpppionnevan liikenteen ohjaaminen osaksi Vetelin Tunkkariin, jossa maankäyttö on erittäin tiivistä ja liikenneolot osin vaikeat.

Arviointiselostuksessa todetaan, ettei melulla ole vaikutuksia. Lausunnon antaja toteaa kuitenkin, että tutkimukset osoittavat turvetuotannosta syntyvän häiritsevää melua jopa 2,5 kilometrin päähän. Myös pölyhaitta on arviointiselostuksessa käsitelty ylimalkaisesti.

Soilla ja purkuvesistöissä ei ole tehty riittäviä biologisia tutkimuksia. Esitettyjen tietojen perusteella ei voi arvioida soiden ja alapuolisten vesistöjen luonnontaloudellista arvoa eikä vaikutuksia maakunnan luonnon monimuotoisuuteen.

Lopuksi lausunnossa todetaan, että selostuksesta puuttuvat todelliset vaihtoehdot ja ympäristökeskuksen edellyttämää vain ojitettujen alueiden käyttöönottovaihtoehtoa on tarkasteltu vain lyhyesti kappaleella.

Pohjanmaan liitto

Pohjanmaan liiton mielestä arviointiselostus on laadittu hyvin ja täyttää asetuksessa arviointiselostukselle asetetut vaatimukset. Voimassa olevassa seutukaavassa alueille ei ole osoitettu aluevarauksia.

Lausunnossa todetaan, että Kruunupyyn kunta kuuluu Pohjanmaan maakuntaan ja että osa soista sijoittuu Kruunupyhyyn.

Länsi-Suomen lääninhallitus

Lausunnossa todetaan, että arviointiselostus esittää riittävällä tavalla ihmisiin kohdistuvat vaikutukset. Varsinkin liikenteen haitta-arviointi on käsitelty hyvin. Myös seurantaohjelman lausunnon antaja pitää riittävänä terveysvaikutusten seuraamiseksi.

Tiehallinto, Vaasan tiepiiri

Vaasan tiepiiri toteaa, ettei sillä ole huomautettavaa arviointiselostuksesta.

Kaustisen kunta

Kunnan lausunto on lyhyt, tiivistetty ja selkeä. Se kuuluu kokonaisuudessaan seuraavasti:

1. Koska koko hankkeen vesistövaikutukset kohdistuvat pääosin Köyhäjokeen, tulee hankkeessa käyttää jokaisessa vaiheessa parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa. Hankkeen vesistövaikutukset

Köyhäjokeen ja sen kautta Perhonjokeen tulee minimoida. Ennen varsinaisen lupahakemuksen jättämistä tulisi selvittää Köyhäjoen rapu- ja kalakanta, jotta voidaan arvioida hankkeen vaikutus niihin.

2. Iso Vehkannevan alueella ei ole riittävästi selvitetty Pitkäveden rantaan ulottuvan ottamisalueen vaikutusta ko. järveen. Tulisi selvittää vaihtoehto, jossa ko. alueelta ei otettaisi lainkaan turvetta.
3. Liikennejärjestelyjen yhteydessä ei ole selvitetty mahdollisuutta käyttää Iso Vehkannevan ja Länkkyljärvennevan osilta kuljetusreittiä, joka kulkisi Plällisenkosken kautta Emmesiin ja Paasilan kautta valtatie 13:sta. Tällä reittivaihtoehdolla saataisiin raskasta ajoneuvoliikennettä pois pieniltä kyläteiltä.
4. Lumpionnevan alueelta tulisi raskasliikenne johtaa Kolalle johtavien metsäautoteiden kautta kantatie 63:lle, jolloin liikenne ei kulkisi asutuksen halki muualla kuin kantatie 63 osalla.
5. Muilta osin kunnanhallitus katsoo, että ympäristövaikutusten arviointiselostus on tehty riittävällä asiantuntemuksella.

Suomen luonnonsuojeluliitto, Pohjanmaan piiri ry

Lausunnossaan Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri toteaa, että arviointiselostuksen pohjalta on miltei mahdotonta ottaa kantaa kaavailtujen turvetuotantoalueiden luonnonsuojelullisiin arvoihin. Selvityksessä ei kerrota käytettyjä tutkimusmenetelmiä tai edes tarkkoja tuloksia. Esiintyvät suotyypit, kasvilajisto ja linnusto kuitataan ylimalkaisilla huomioilla ja kunnolliset lajilistat ja kartat puuttuvat. Näin laajamittainen uusien turvetuotantoalueiden käyttöönotto edellyttäisi perusteellisempaa tutkimusta. Lausunnossa todetaan, että Kannistonnevan-Lähdenevan tuotantoalue tulisi selkeästi heikentämään viereisen Pilvinevan Natura-alueen arvoa.

Päivänevan pohjoispuolen Rapasaaret ja sen lähialueet todettiin selvityksessä maakotkan pesimäreviiriksi. Lausunnon mukaan arviointiselostuksessa kaavailut toimenpiteet eivät turvaa reviirin säilymistä.

Lausunnossa todetaan, että kiintoainekuormitukset tulisivat olemaan alapuolisissa vesistöissä merkittävä haitta vesistöjen muulle käytölle. Kalastus selvitykset on jäänyt tekemättä ja soiden merkitys virkistys- ja metsästysalueina tulisi huomioida kaavailtua paremmin.

Lausunnonantajan mielestä arviointiselostuksen suurin puute on se, ettei siinä vertailla hankkeen erilaisia toteuttamisvaihtoehtoja. Nyt tarkastellaan käytännössä vain vaihtoehtoa, jossa kaikki kaavailut alueet otetaan tuotantoon. Mahdollisiksi uusiksi tuotantoalueiksi voitaisiin ottaa sellaiset kohteet, joiden luonnonarvot on jo ojitusten tms. toimien vuoksi menetetty. Tärkeätä on huomata, että useimmilla nyt tarkastelluilla soilla on merkittäviä luonnonarvoja, vaikka ehkä osa suon laidoista onkin joskus ojitettu.

Lausunnonantajan mielestä Oy Alholmens Kraft Ab:n tulisikin laatia kaavailemalleen turvetuotannolle uudet luonnonarvot paremmin huomioitavat suunnitelmat. Niiden pohjaksi tarvitaan ehdottomasti nykyistä paremmat inventointitiedot.

MIELIPITEET

Kaustisen kalastuskunta

Kaustisen kalastuskunnan lausunnossa keskitytään käsittelemään Köyhäjokeen kohdistuvia haittavaikutuksia, mikäli turvetuotanto käynnistetään. Köyhäjoessa elää tammukkaa ja rapua, joista herkkä rapukanta on elpynyt vuosien taantumien jälkeen. Tammukan ja ravun esiintymistä näillä vesillä pidetään arvossa ja rapukannan elpyminen on varsin merkittävä asia paikallisesti.

Köyhäjoki on erityisen altis reagoimaan pieniinkin ympäristön muutoksiin eikä jok ikestä muutoksia eliöstön ja kasvuston kärsimättä. Haittavaikutukset näkyisivät koko vesialueen ekosysteemissä. Turvetuotantoalueelta tulevien kuivatusvesien puhdistamiseksi vaaditaan mahdollisimman täydellisiä toimenpiteitä. Valumavedet on puhdistettava tehokkaasti orgaanisesta ja kiintoaineesta sekä ravinteista.

Lopuksi mielipiteessä todetaan, että Köyhäjokeen kohdistuu nykyisellään kuormitusta luonnonhuhutoutumasta sekä maa- ja metsätaloudesta. Köyhäjoen kala- ja rapukantojen turvaamiseksi ja suojelemiseksi ei vesistöä ole varaa kuormittaa yhtään enempää.

Kokkolanseudun Luonto ry, Perhonjokilaakson Luonto ry ja Keski-Pohjanmaan Lintutieteellinen yhdistys ry

Mielipiteen alussa on viittaus valtioneuvoston periaatepäätökseen vesiensuojelun tavoitteista vuoteen 2005 ja todetaan, että sen mukaan vain ojitetut ja luonnonarvonsa menettäneet alueet otetaan tuotantokäyttöön ojittamattomien ja luonnonarvonsa säilyttäneiden alueiden jäädessä tulevaisuudessakin turvetuotannon ulkopuolelle.

Mielipiteessä todetaan, että tehdyn selvityksen perusteella on mahdoton osoittaa tutkittavien alueiden luonnonsuojelullista arvoa, sillä käytety inventointimenetelmät ovat puutteellisia mm. linnuston ja kasvillisuuden arvioinnin suhteen. Alueelta ei ole laadittu kasvilajistoja eikä karttoja eri suotyypien esiintymisestä. Alueen linnustoa ei ole tutkittu systemaattisesti. Mielipiteessä todetaan kuulostavan kovin oudolta suunniteltu kotkan pesinnän ja turvetuotannon yhteensovittaminen. Paikallisten asukkaiden mukaan alueella esiintyy myös liito-orava, jonka mahdolliset pesimäbiotoopit tulisi selvittää.

Hankkeen vesistövaikutuksia ei mielipiteen mukaan ole käsitelty kattavasti. Vedenlaatu- ja virtaamatiedot perustuvat yhteen eri mittauspisteissä syyskuussa otettuun näytteeseen. Tiedot alapuolisten vesistöjen sietokyvystä ovat puutteellisia. Myös vaikutukset Köyhäjoen veden laatuun tulisi selvittää perusteellisemmin rapusaaliiden arvon takia.

Ahti Jylhä ym. (2 allekirjoittajaa ja 13 muuta nimeä)

Mielipiteen esittäjät ovat varsin huolestuneita turvetuotannon vaikutuksista Köyhäjokeen ja esittävät joukon toimenpiteitä tehtäväksi vuoden 2000 aikana hyvän rapu- ja kalakannan säilyttämiseksi. Mielipiteessä esitetään myös, että Umpioja säilytetään ennallaan, koska se luonnontilassa toimii erittäin hyvänä suodattimena.

Vintturin ja Tastulan kyläyhdistys ViTatiimi ry.

Mielipiteessä kerrotaan alueelta löytyneen laajoja mustaliuska-esiintymiä, jotka vaikuttavat kuivatusvesien mukana liukeneviin raskasmetallipäästöihin ympäröiviin vesistöihin. Turvetuotantoalue levittäytyy aivan Pitkäveden rantaan eikä selvityksissä ole lainkaan huomattu koko järveä.

Mielipiteessä käsitellään turvetuotannon liikenteen vaikutuksia ja todetaan liikenneolojen olevan hankalia pienten teiden kulkiessa asutuksen halki. Ehdotuksena todetaan, ettei koko kuljetuksen muuttaminen Isolta Vehkanevalta Päivänevan kautta ja sen kuljetusreittiin lisäisi huomattavasti kuljetuskustannuksia, mutta muuttaisi reitin turvallisemmaksi.

Jylhän kylätoimikunta/Maa- ja kotitalousseura

Mielipiteessä esitetään kaksi keskeistä asiaa ja sen lisäksi liitteessä suuri määrä arviointiselostuksen yksittäisten asioiden kritiikkiä ja parannusehdotuksia.

Mielipiteessä esitetään, että Kötyskäsaarennevan ja Vähä Vehkanevan alueilla oleva Pitkänveden ja Pitkänsaaren välinen tuotantoalue on poistettava suunnitelmasta, koska turvetuotanto tuhoaisi Pitkäveden ja Korteveden lammet. Pitkänveden alueella on liito-oravakanta ja teeren soidinalue. Mielipiteen ilmaisijat yhtyväty Auno Jylhän ja muiden maanomistajien esittämään muutossuunnitelmaan.

Köyhäjoesta todetaan, että joessa tulee kesällä 2001 suorittaa lisäselvityksiä. Turvetuotanto vaikuttaa merkittävästi heikentävästi veden laatuun, kun melkein kaikilta alueilta vedet johdetaan Köyhäjokeen.

Mielipiteessä todetaan, että arviointiselostuksessa vähätellään turhaan alueen luonnonsuojelullisia arvoja. Alueet sijaitsevat lähellä kylää, joten niillä on alueen ihmisille suurempi arvo kuin kaukana sijaitsevilla Natura-alueilla.

Mielipiteessä epäillään alueelta koottujen tietojen hankinnan ja maastoinventointien tapahtuneen pääosin talviaikaan eikä alueen todellisia luontoarvoja ole juurikaan tutkittu.

Umpiojaa ei saisi kaivaa, vaan se luonnontilaisena estää humuksen virtausta Köyhäjokeen.

Lähiympäristön asukkaiden mielipidettä ei ole haastatteluin selvitetty ainakaan Jylhässä, vaikka selostuksessa näin esitetään. Alueella on kuitenkin asukkaille merkittäviä luonnonarvoja.

Hankkeen liikennevaikutuksia tulisi mielipiteen esittäjän mielestä vähentää ohjaamalla liikenteen suunnitelmasta poiketen metsäteille, jolloin asutukselle aiheutuva haitta poistuisi.

Auno Jylhä ym. (6)

Mielipiteessä esitetään Vehkanevan alueen luontoarvoista lisätietoja ja esitetään kuinka suunnitelmia tulisi muuttaa niin, että merkittäviä luontoarvoja voitaisiin saada säästymään suunnitelmaa enemmän. Mielipiteeseen sisältyy kartta. Mielipiteessä todetaan, että Pitkäveden räme tulisi jättää luonnontilaan sen ollessa jylhäkyläläisten arvokkain hillasuo. Mielipiteessä esitetään

toimenpiteitä metsälain korpikohteiden säilyttämiseksi. Lopuksi todetaan, ettei Umpiojaa tule perata sen toimiessa suodattimena.

Heino Timosen pk/Aulis Timonen

Mielipiteessä vastutetaan arviointiselostuksessa mainitun yhdystien rakentamista Kätkytsaaren eteläosasta Iso-Kouruveden pohjoispuolelta tulevalle metsäautotielle ja ehdotetaan yhteyden toteuttamista Kruunupyyn kunnan puolelta pohjoisempaa.

Mielipiteessä arvellaan turvepölyn vaikuttavan Iso-Kouruveden veden laatuun. Kouruveden kalakantoja on vahvistettu ja alueen järvillä on virkistyskäyttöarvoa. Turvekentät eivät saa vaikuttaa Iso-Kouruveden vesitaseeseen eikä veden laatuun.

Annemaria ja Tony Uusitalo

Mielipiteessä käsitellään turvetuotannosta aiheutuvia liikenteen ongelmia. Allekirjoittajat pitävät arviointiselostuksen sisältöä Kouruveden-Uusitalontien-Jylhäntien vaikutuksista ja asutuksen sijoittumisen kuvauksesta virheellisenä. Mielipiteessä korostetaan liikenteen asutukselle aiheuttamia haittoja ja päädytään vaatimaan liikennejärjestelyjen toteuttamista Jylhän kylätoimikunnan/maa- ja kotitalousseuran tekemän esityksen mukaisesti.

YHTEYSVIRANOMAISEN KANNANOTTO

Hankkeesta vastaavan tehtävänä on selvittää hankkeen ja sen vaihtoehtojen vaikutukset arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen lausunnon pohjalta. Arviointiselostuksen valmistuttua yhteysviranomainen antaa lausuntonsa arviointiselostuksesta ja sen riittävydestä.

Arviointiselostuksen sisältövaatimukset ovat asetuksen ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (268/1999) 12 §:ssä ja sen perusteella myös 11 §:ssä. Seuraavassa esitetään yhteysviranomaisen käsitys arviointiselostuksesta ja sen riittävydestä kohta kohdalta.

Arviointiselostuksessa on riittävät tiedot hankkeesta, sen tarkoituksesta, suunnitteluvaiheesta, sijainnista, maankäyttötarpeesta ja liittymisestä muihin hankkeisiin sekä hankkeesta vastaavasta.

Arviointiselostuksessa on riittävät tiedot hankkeen toteuttamisen edellyttämistä suunnitelmista, luvista ja niihin rinnastettavista päätöksistä.

Arviointiselostuksessa on riittävät tiedot ympäristövaikutuksia koskevista laadituista selvityksistä sekä aineiston hankinnassa ja arvioinnissa käytetyistä menetelmistä ja niihin liittyvistä oletuksista kuitenkin niin, että luontoarvoja koskevassa kohdassa ei käytetyistä arviointimenetelmistä ole riittävää selvitystä.

Arviointiselostuksessa on pääasiassa riittävät tiedot hankkeen ja sen vaihtoehtojen suhteesta maankäyttösuunnitelmiin sekä hankkeen kannalta olennaisiin luonnonvarojen käyttöä ja ympäristönsuojelua koskeviin suunnitelmiin ja ohjelmiin. Kuitenkin soiden kuivatusvesien purkuvesistönä

useimmiten olevan Köyhäjoen käyttöä kala- ja raputalouden edistämiseen aikaisemmin ja tulevaisuudessa koskevista suunnitelmista ja hankkeista ei juurikaan ole esitetty tietoja. Puute on aika merkittävä, sillä vesistön kehittämiseen on selkeästi panostettu.

Arviointiselostuksessa on tehty selvitystä ympäristöstä. Selvitys on kuitenkin jäänyt pahasti puolitiehen. Suurin puutteellisuus on muutoksen kohteeksi suunniteltujen alueiden luonnon ominaisuuksien jääminen lähes selvittämättä. Luontoselvityksiä tulee täydentää niin, että selostuksessa esitellään käytetyt menetelmät, esitettävä tulokset kartalla ja taulukoin, kuvattava luontotiedot myös kirjallisesti, esitettävä luonnon kannalta herkimät alueet, tehtävä uhanalaistarkastelu lajitasolla ja esitettävä suositukset tuotantoalueille mahdollisesti jätettäville luonnonalueille ja esitettävä ratkaisut esiin tuleville ongelmille. Luontotietojen hankkimisessa tulee selvittää ainakin Euroopan yhteisöjen luonto- ja lintudirektiiveissä mainittujen luontotyyppien ja lajien esiintyminen alueella. Sen lisäksi tulee olla tiedot esiintyykö alueella Suomen uhanalaisten lajien luettelossa olevia lajeja. Suomen lainsäädännössä on myös ns. automaattisesti suojeltuja luontotyyppisiä luonnonsuojelulaisia, metsäläisiä ja vesiläisiä. Näiden esiintymisestä ja turvaamisesta tulee arviointiselostuksessa olla tiedot.

Arviointiselostuksessa on selvitetty hankkeen aiheuttaman ravinnekuormituksen vaikutukset veden laatuun. Sitä vastoin tiedot vaikutuksen kohteeksi joutuvien vesistöjen nykyisestä tilasta kala- ja rapukantoineen on jäänyt puutteelliseksi. Samoin turvetuotannon vaikutukset kalataloudellisten parannustoimienkin kohteena olleisiin vesistöihin on selvitetty puutteellisesti. Happamuuden, happipitoisuuden ja virtaaman muutokset on arvioimatta.

Yhteysviranomaisen esitti arviointiohjelmasta antamassaan lausunnossa, että arviointiohjelmassa esitetyn lisäksi hankkeessa tulee arvioida vaihtoehtoisia ratkaisuja, joissa toisena peruslinjana on muodostaa vaihtoehdot niin, että kaikki alueet otetaan käyttöön ja toisena vaihtoehtona vain luonnontilansa menettäneet alueet otetaan käyttöön. Toisena vaihtoehtojen muodostamisen peruslinjana lausunnossa esitettiin tarkastelua alueelta tulevien vesien erilaisessa käsittelyssä. Viimeksi mainittu vaihtoehtojen tarkastelu on arviointiselostuksessa toteutettu hyvin.

Yhteysviranomaisen esittämän vaihtoehdon, jossa turvetuotannon ulkopuolelle jäisivät ojittamattomat tai luonnontilankaltaiset suot, vaikutuksia ei ole arvioitu. Arviointiselostuksessa todetaan tästä vaihtoehdosta, ettei se ole hankkeesta vastaavan kannalta realistinen eikä arviointiselostuksessa käsitellä tämän vaihtoehdon ympäristövaikutuksia tarkemmin.

Arviointiohjelmasta annettuun yhteysviranomaisen lausuntoon kirjoitettu vaatimus perustuu ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettuun lakiin, jonka yhtenä tärkeänä periaatteena on, että hankkeista selvitetään ympäristövaikutukset alkaen ns. 0-vaihtoehdosta eli hankkeen toteuttamatta jättämisestä erilaisiin tapoihin toteuttaa hankkeesta vastaavan hanke. Lain tarkoituksena ei ole selvittää vain sen vaihtoehdon ympäristövaikutuksia, jolla hankkeesta vastaava aikanaan hakee toteuttamislupaa, joka tässä tapauksessa on ympäristölupa lain 10 ':n mukaisesti hankkeesta vastaava selvittää hankkeen ja sen vaihtoehtojen vaikutukset arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen lausunnon pohjalta ja laatii ympäristövaikutusten

arviointiselostuksen. Tehty arviointiselostus ei vaihtoehtojen tarkastelultaan ole riittävä eikä yhteysviranomaisen nimenomaista pyrkimystä saada arvioinnin kohteeksi toteuttamatta jättämisen ja hankkeesta vastaavan esittämän lisäksi ns. osittaisvaihtoehtoa ole noudatettu. Lausunnosta poikkeamisen syyksi ei riitä toteamus vaihtoehdon epärealistisuudesta.

Hankekokonaisuuteen kuuluvat Kaunistonneva ja Päiväneva ovat luonnontilaisuusasteeltaan hyvin verrattavissa reunojen ojitusasteeltaan soidensuojelun perusohjelman moniin kohteisiin. Myös Lump pionnevilla ja Vähä-Vehkanevilla luonnontilaisuusaste on arviointiselostuksen mukaan yli 50%. Näistä kohteista on joko kaikki tai kaksi luonnontilaisinta mahdollista myös käytännössä jättää turvetuotannon ulkopuolelle. Tämä vaihtoehto tulee selvittää.

Yhteysviranomaisen lausunnossa arviointiohjelmassa pidettiin hyvänä luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisen arvioinnin tekemistä ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä, mutta kuitenkin niin, että Natura-arviointiosa voitaisiin julkaista myös erikseen. Arviointiselostuksessa päädytään esittämään, ettei turvetuotantohanke todennäköisesti heikennä merkityksellisesti Pilvinevan ja Vionnevan Natura 2000 verkoston alueiden luonnonarvoja.

Arviointiselostuksen johtopäätös perustuu kuitenkin puutteellisiin tietoihin ja puutteelliseen kuvaukseen Natura-alueille kohdistuvista vaikutuksista. Tietoja ja kuvausta tulee täsmentää ja tehdä perusteellisemmaksi. Nyt esitettyjen tietojen valossa on mahdollista, että vaikutukset Natura-verkoston kohteilla eivät todennäköisesti merkityksellisesti heikennä alueiden luonnonarvoja. Lisäselvityksin tästä on kuitenkin saatava varmuus. Mikäli niiden jälkeen näyttää, ettei vaikutus olekaan todennäköisesti merkityksellisesti heikentämättä alueiden luonnonarvoja tulee hankkeesta vastaavan arvioida nämä vaikutukset asianmukaisella tavalla. Nyt käsillä olevassa arviointiselostuksessa ei näin ole tehty.

Arviointiselostuksesta ja osittain myös arviointiohjelmasta annetuissa lausunnoissa ja mielipiteissä on edellä yhteysviranomaisen käsityksen mukaan täydennysselvityksiä vaativien asioiden lisäksi puututtu asioihin, joiden lisäselvitys- ja täydennystarve tulee ratkaista ympäristöluvan käsittelyn yhteydessä.

Yhteenvetona arviointiselostuksesta yhteysviranomaisen toteaa, ettei se ole riittävä, vaan sitä tulee täydentää suorittamalla arviointi myös sellaisesta vaihtoehdosta, jossa luonnontilaisimmat suot jätetään turvetuotannon ulkopuolelle. Arviointiselostusta tulee täydentää myös turvetuotannon kalastoon, rapukantoihin ja erityisesti Köyhäjokeen kohdistuvien vesistövaikutuksien lisäselvityksillä. Edelleen arviointiselostusta tulee merkittävästi täydentää kuvauksella alueen luontoarvoista ja hankkeen vaikutuksista niihin. Paikoin turvetuotantoa on suunniteltu kohteille, jotka ovat hyvin pienten teiden yhteyksien takana. Liikenteen järjestämistä vakituista asutusta esitettyä vähemmän haittaavin ratkaisuin tulee selvittää tarkemmin. Lisäksi tulee selvitystä jatkaa ja parantaa, jotta voidaan varmistaa, ettei turvetuotanto todennäköisesti merkityksellisesti heikennä Vionnevan ja Pilvinevan alueiden luonnonarvoja ja näin varmistua siitä, ettei Natura 2000 verkoston alueisiin kohdistuvia vaikutuksia tarvitsisi perusteellisesti selvittää.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Tämä yhteysviranomaisen lausunto asetetaan nähtäville kuukauden ajaksi seuraavissa paikoissa:

Kaustisen kunnanvirasto
Kruunupyyn kunnanvirasto
Vetelin kunnanvirasto
Kaustisen kunnan pääkirjasto
Kruunupyyn kunnan pääkirjasto
Vetelin kunnan pääkirjasto

ARVIOINTIMENETTELYN PÄÄTTYMINEN

Yhteysviranomainen toimittaa arviointiselostuksesta antamansa lausunnon hankkeesta vastaavalle. Hankkeesta vastaava saa jäljennöksen arviointiselostuksesta annetuista lausunnoista ja mielipiteistä. Alkuperäiset säilytetään Länsi-Suomen ympäristökeskuksessa. Lisäksi yhteysviranomainen toimittaa lausuntonsa tiedoksi hankkeen lupa-asioita käsittelevälle Länsi-Suomen ympäristölupaviranomaiselle. Asiassa ei ole muutoksenhakumenettelyä.

Johtaja Pertti Sevola

Ympäristöneuvos Esko Räsänen

Maksu: 40 000 mk

Peruste: valtion maksuperustelaki (150/92) 8 § ja ympäristöministeriön päätös alueellisen ympäristökeskuksen maksullisista suoritteista (23.2.2000)

Oikaisuvaatimus:

Valtion maksuperustelain 11 B §:n mukaan (961/98) maksua koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Maksuvelvollinen, joka katsoo, että maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi sen sijaan vaatia siihen kirjallisesti oikaisua Länsi-Suomen ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä

TIEDOKSI. Lausunnon antajat
Mielipiteen esittäjät
Länsi-Suomen ympäristölupavirasto
Ympäristöministeriö
Suomen ympäristökeskus + 2 kpl arviointiselostusta
LSU/tutkimusosasto
LSU/ympäristönsuojeluosasto
LSU/alueidenkäyttö- ja luonnonsuojeluosasto
LSU/ympäristönhoidon osasto